

باسمه تعالی

پیوست نامه شبکه تحلیلگران اقتصاد مقاومتی

طرح اصلاح تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ در خصوص وام قرض الحسنه ازدواج

(۱) بیان مسئله و اقدام پیشنهادی: هزینه های تشکیل خانواده اعم از تامین مسکن، جهیزیه و سایر هزینه های مرتبط با ازدواج جوانان در سال جاری پس از نوسانات ارزی، ۲ تا ۳ برابر شده است. بنابراین ضروری است تنها سیاست کشور در حمایت از تشکیل خانواده یعنی «وام قرض الحسنه ازدواج» بهبود یابد. بنابراین ضروری است تسهیلات ازدواج در سال ۱۳۹۸ به ۳۰ میلیون تومان برای هریک از زوجین با بازپرداخت ۶ ساله افزایش یابد؛ تا بخشی از موانع پیش روی جوانان برای ازدواج در شرایط فعلی مرتفع گردد.

(۲) بررسی امکانپذیری اقدام: بررسی ها نشان می دهد منابع قرض الحسنه مردم در بانک ها، کفایت لازم برای این افزایش را دارد و به این منظور، نیازی به بودجه دولت یا سایر منابع بانکی نیست. با توجه به اینکه سالانه حدود ۱,۲ میلیون وام قرض الحسنه ازدواج به جوانان اعطا می شود، تسهیلات ۳۰ میلیون تومانی نیازمند حدود ۳۶ هزار میلیارد تومان منابع خواهد بود که از طریق ۴ منبع قرض الحسنه بانکی قابل تخصیص است. سپرده های موجود و مصرف نشده قرض الحسنه پس انداز، بازپرداخت اقساط تسهیلات قرض الحسنه، افزایش سپرده های قرض الحسنه پس انداز مردم در بانک ها (که سالانه حداقل ۲۵ درصد است) و تنها ۱۰ درصد از سپرده های قرض الحسنه جاری، ۴ منبعی است که می تواند برای اعطای وام قرض الحسنه مورد استفاده قرار گیرد. این منابع مردمی با نرخ صفر درصد تجهیز شده و طبق قانون، باید در مصارف مشخص از جمله وام ازدواج استفاده گردد و بانک حق دخل و تصرف در آن را ندارد. طبق آخرین آمار منتشر شده از بانک مرکزی مربوط به شهریورماه سال جاری، بانک ها معادل ۹۱,۳ هزار میلیارد تومان سپرده قرض الحسنه از مردم جذب نموده اند و از این مبلغ، تاکنون ۶۸,۲ تسهیلات قرض الحسنه به مردم اعطا شده است. پس از کسر سپرده قانونی و منابع غیرمرتبط قرض الحسنه، منابع قرض الحسنه ای که برای پرداخت وام ازدواج ۳۰ میلیون تومانی در سال آتی در اختیار بانک ها خواهد بود، عبارتند از: ۱۰ هزار میلیارد تومان از محل منابع موجود که وام داده نشده است، ۱۳ هزار میلیارد تومان از محل بازپرداخت اقساط تسهیلات قرض الحسنه، ۱۸ هزار میلیارد تومان از محل افزایش حداقلی سپرده های قرض الحسنه و ۱۵ هزار میلیارد تومان نیز از محل ۱۰ درصد سپرده های قرض الحسنه جاری؛ که در مجموع ۵۶ هزار میلیارد تومان می شود. این آمار نشان می دهد که علاوه بر امکانپذیر بودن اعطای وام ازدواج ۳۰ میلیون تومانی، ۲۰ هزار میلیارد تومان از منابع قرض الحسنه نیز طبق برآورد صورت گرفته، در سال آتی در اختیار بانک ها باقی خواهد ماند که می تواند به سایر مصارف قرض الحسنه تخصیص یابد.

۳) پیشینه اقدام: خانه ملت در اقداماتی قابل تقدیر، از سال ۱۳۹۵ تا کنون ۲ بار مبلغ وام قرض الحسنه ازدواج و دوره بازپرداخت آن را افزایش داد. این اقدامات، به تسهیل بخشی از موانع ازدواج و در نتیجه رضایت عموم جامعه به ویژه جوانان، منجر شد. از آنجا که منابع قرض الحسنه مردم در بانک ها برای این افزایش کفایت لازم را داشت و مصارف غیرقانونی نیز توسط بانک مرکزی ساماندهی شد، مشکلی در اعطای این وام ایجاد نشد و صف وام ازدواج برخلاف تصور اولیه، از حدود ۵۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۹۵ با وام ازدواج ۳ میلیونی، به کمتر از ۲۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۹۷ با وام ازدواج ۱۵ میلیونی رسید.

۴) تبصره فعلی در لایحه بودجه: طبق تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۹۸، به منظور حمایت از ازدواج جوانان، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه بانک ها و موسسات اعتباری کشور را ملزم کند به اندازه سهم خود از مجموع کلیه منابع در اختیار پس انداز، جاری و سپرده قرض الحسنه بانک ها در پرداخت تسهیلات قرض الحسنه مشارکت کرده و تسهیلات قرض الحسنه ازدواج را در اولویت نخست پرداخت قرار دهند. تسهیلات قرض الحسنه ازدواج برای هر یک از زوجین در سال ۹۸ معادل ۱۵ میلیون تومان با دوره بازپرداخت پنجساله می باشد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است گزارش عملکرد این بند را هر شش ماه یکبار، به کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۵) موارد اصلاحی: یک- عبارت "مجموع کلیه منابع در اختیار پس انداز، جاری و سپرده قرض الحسنه بانک ها" از لحاظ فنی محل اشکال است و عبارت "مجموع سپرده های قرض الحسنه پس انداز و سپرده های قرض الحسنه جاری" باید جایگزین آن بشود. دو- پرداخت تسهیلات قرض الحسنه ازدواج از محل سپرده های مذکور باید مورد تاکید قرار گیرد. سه- مبلغ تسهیلات به ۳۰ میلیون تومان با بازپرداخت ۶ ساله برای هر یک از زوجین افزایش یابد. چهار- با توجه به اینکه پیگیری این قانون یک بحث فنی و اقتصادی است، گزارش بانک مرکزی باید هر ۳ ماه یکبار به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه شود. پنج- بانک مرکزی باید وضعیت به روز وام ازدواج را در سامانه آن اعلام نماید.

۶) تبصره جایگزین پیشنهادی در لایحه بودجه: بند زیر جایگزین تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ شود:

به منظور حمایت از ازدواج جوانان، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه بانک ها و موسسات اعتباری کشور را ملزم نماید تا به اندازه سهم خود از مجموع سپرده های قرض الحسنه پس انداز و سپرده های قرض الحسنه جاری، در پرداخت تسهیلات قرض الحسنه مشارکت کرده و پرداخت تسهیلات قرض الحسنه ازدواج از محل این سپرده ها را در اولویت نخست قرار دهند. تسهیلات قرض الحسنه ازدواج برای هر یک از زوجین در سال ۱۳۹۸ معادل ۳۰ میلیون تومان با دوره بازپرداخت ۶ ساله می باشد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است گزارش عملکرد این بند را هر ۳ ماه یکبار، به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید و در سامانه وام ازدواج، وضعیت اعطای این تسهیلات عبارت از صف وام ازدواج به صورت کلی و به تفکیک هر بانک/استان به همراه سایر موارد لازم را درج نموده و جهت استفاده متقاضیان، هر هفته به روز رسانی کند.